

KURENT

Izhaja 1. in 16. vsakega meseca.

Naročnina znaša do konca tekočega leta 10 K ter se pošilja na upravništvo „Kurenta“, Stari trg 19. — Rokopise sprejema uredništvo „Kurenta“ v Križevniški ulici št. 9.

Posamezna številka velja 1 krono.

Leto I.

V Ljubljani, dne 16. novembra 1918.

Št. 8.

Wilsonov čudežni mlin.

Risal Henrik Smrekar.

Vojni dnevnik.

Nič-ne pomaga: vojna je. In ni drugače: človek jo čuti, iz občutkov se mu rode misli, iz misli dejanja, pa gre in sede in piše dnevnik. In ga piše sebi v tolažbo, potomcem v spomin, domovini v slavo, vesoljstvu v korist. In je pisanje vojnih dnevnikov sploh jako kulturno početje.

Ugoden slučaj, ki mu bodi na tem mestu izrečena iskrena zahvala, mi je zanesel v roke kos dnevnika, ki je jako zanimiv. Zanimiv, že sam ob sebi je zanimiv tem bolj, ker je dnevnik mlade dame.

Mlade dame ne poznam, pri moji vesti in veri da ne! Zato bodi sleherni sum pristranosti ali osebnih nagibov odločno zavržen, ako poudarjam, da je njen vojni dnevnik zanimiv. Ampak je res zanimiv.

Ne zanimiv v tem smislu, da bi bil razburljiv. Razburljivosti mu ne bi štel v hvalo. Razburljivo čtivo sploh odklanjam, kajti mi škoduje in mi je prepovedano; po razburljivem čtivu mi stopa vročina v noge in mi vrati spanje. Ali zanimiv je zato, ker obsega jako usodepolne dni naše domače zgodovine in nam razodeva boli in skrbi nežnega srca izza one dobe. Tako rekoč kakor uš na dlani leži pred tabo nežno srce mlade dame; gledaš ga, kako se širi in krči, kako se zvija in brca, in izkušaš razumeti njegove utripe. Jako zanimivo!

Baš ta zanimivost pa daje javnosti pravico, a podpisancu dolžnost, da dnevnik objavi.

Evo ga!

* * *

Ponedeljek, 24. julija 1916. Papā siten kakor muha o Božiču. Mamo boli glava po slabih sanjah — o mački z medaljo in v rdečih copatah na zeleni solati. Bila sem pri zobozdravniku, ampak je asistent fin gospod, ljubezniv in olikan. Srečala sem Vlada, jutri mu poteče dopust. Jako milo me je gledal in sem imela novo bulgarsko bluzo na sebi za petinpetdeset kron.

Torek. Mama bolna, papa siten kakor stenica. Nesla sem glavo k frizerju, da jo je opral in očesal, vsi pravijo, da se mi rokoko-frizura strahovito podaja. Potem k fotografu. Ampak je jako fin gospod, ljubezniv in olikan. Niko se je dve uri izprehajal pod oknom in rožljaj s sabljo, sem mu trikrat prijazno pokimala. Prejela z velikim veseljem tri vojnopoštne karte. Mama nič ne ve.

Popoldne se je poslavljal Vlado. Bila sem prav mična, menila sva se zelo prijazno, posebno jaz, tako da sva se parkrat jako sladko poljubila posebno pri vežnih durih, da sem bila otiščana in vsa višnjeva in črna nad komolcem in je bil nekoliko zaljubljen vame v reformni obleki s pasom. Poklonila sem mu prstan. Grozno žalostna! Zvečer v kino.

Sreda. Čevljarja priganjala, hodim že po nogovih. Kupila deset škatlic kreme po izredni protekciji, drugače je ne dobiš, strahovita je vojna. Pred pošto sta me jako spošljivo pozdravila dva poročnika, eden je rekel: „Servus, Mici!“ Ampak sem zelo dostojanstveno odzdravila v etaminasti obleki in sem sploh bila videti jako blagorodna.

Niko je zopet rožljaj pod oknom. Pokimala sem mu, pa mi je žal, čakal je na Marinko iz drugega nadstropja. Ampak Marinka je kmet. V parku sem našla štiriperesno deteljico.

Mama v skrbeh za cikorijo, petrolej in papana. Papa nasajen, kakor bi sršene valil. Sploh papa... Mar moreva midve za to, da gre mesec h koncu? V kavarno. Na zdar!

Četrtek. Papa je izgubil uro; Bog ve, kje jo je zasejal. Bila je zlata. Sploh papa...

Prejela sem roza-pisemce, fino parfumirano, jako olikano in brez podpisa, naj pridem jutri popoldne na Grad. Ampak Niko in Marinka se vodita pod pazduho, nesramnost! Od Vlada še nič pisma, skrbi me, kaj bo. Zvečer v kino.

Petek. Sanjalo se mi je o zrelih češpljah na drevesu, da sem jih trgala. To gotovo pomeni slabo. Ali pa pomeni dobro.

Popoldne na Grad. Ampak jako fin kavalir in olikan. Govoril je strahovito izobraženo, grozno, z vele-elegantno kravato. Poljubil me je na desno uho. Ampak mu nisem dovolila. Ker me niti ni vprašal. „O kako ste beli,“ je rekel, „in gladki kakor baržun in rejeni kakor polh, kako vas spoštujem, milostna gospodična!“ Potem se je poslovil jako hvaležen. Na zdar! Jaz nisem dosti govorila, ker sem bila nahodna in nisem imela robca s sabo.

Nekateri ljudje so srečni na svetu, jaz sem se bridko jokala, ker me papa zvečer ni pustil v kino, in sem šla kar v posteljo in sem pila čaj, ničesar drugega nisem zavžila niti opoldne ne zaradi razburjenja in ker mi ne diši koštrun v omaki. O, kako sem nesrečna, pozabila sem vprašati svojega finega lepega kavalirja, kako se piše.

Ampak na Gradu so nove klopi.

Sobota. Danes me je na videz bolet vrat, pa se nisem papanu nič smilila. Mama me je žalostno pogledovala, prosila sem jo odpuščanja in čokolade.

Od Vlada slednjič dospelo pismo z velikim veseljem. Prebiral sem ga in pritiskala na ustni, kajti me je bil za slovo res izborno poljubil, strahovito. Mama nič ne ve. Piše za tobak.

Nedelja. Dopoldne sem se udeležila daritve svete maše, okusno oblečena, bela obleka se mi je izborno podajala, da je več oseb reklo, kakor da

sem stara petnajst let, in mi je bilo jako žal, da me ni videl Vlado in Niko ali moj kavalir z Grada, ker sem bila res izredno mična. Bila sem prav od srca pobožna z belimi rokavicami na rokah in z molitvenikom, v drugi klopi pred mano je sedela Marinka s čapljo na klobuku, glavo dam, če je čaplja pristna. Ampak Niko je še ni poročil, nič se ne ve.

Popoldne mi je bilo nebo naklonjeno in sem srečala svojega finega kavalirja z Grada. Bilo mu je zelo všeč in se mi je predstavil, Dušan je bolj fino ime kakor Niko, Niko sploh nima mature, in me je poln občutja in občudovanja spremil do vežnih vrat. V svoji beli obleki sem bila strahovito dražestna, res grozno. Za durmi me je poljubil precej zaljubljeno na lice, ampak so ga bolele ustnice. Vojna je. Rekel je, da od cigaret. Nisem se dosti menila za poljub, ker nisem bila razpoložena, kajti se je vrh stopnic oglašala Marinka, ta koza. „Zbogom, lahko noč,“ je rekel, „hvala lepa!“ in da gre v kavarno, jutri pa v fronto, za dom med bojni grom. Bila sem jako žalostna. Nazdar, moj fini, lepi kavalir! Zvečer v kino.

Ponedeljek, 31. julija 1916. Danes je ponedeljek, ne vem kaj bi pisala.

Torek, 1. avgusta 1916. Papa je uro zopet našel. Sploh papa... h koncu meseca vsakokrat izgubi uro.

Čevljar je zahteval za popravilo dvajset kron, nesramnost! Povedala sem, da je račun previsok, pete pa prenizke. Bilo ga je strahovito sram, grozno, in je rekel, če mi ni prav, naj pa drugam nosim svoje cipe liše. Kupila sem osem kaset finega angleškega papirja, več ga niso imeli, nesramnost! Vojna je.

Od Puf-Rudija sem sprejela izredno prijazno razglednico. V ljubezni se ga spominjala, pa tudi v Vlada sem bila jako zaljubljena, ker me je za slovo res prav hvalevredno poljubil, skoraj odlično.

Popoldne smo zleteli proti Savi v jako fini družbi. Papa ga je imel. Gospod poročnik mi je stiskal roko, tudi gospod nadporočnik se je s čevljem strahovito zanimal zame, grozno, še gospod major se je razvijal jako prijazno. Zabavali smo se res fino, jaz v mični pralni obleki, ki se mi zelo podaja, in smo pili vino, tudi smo jedli klobase strahovito poceni, grozno, da sem bila rdeča kakor vrtnica, vsi so me hvalili. Ampak mama je rekvirirala po hišah.

Sreda. Bila pri fotografu. Ampak je jako fin in olikan gospod in sploh jako. Domov grede sem srečala dimnikarja, dimnikar pomenja nesrečo, takoj sem pljunila za njim.

Papa je donesel novico, da nas poseti Niko. Htela sem s frizuro. Ampak ga ni bilo.

Popoldne ob štirih sem srečna prejela od svojega ljubega lepega Vlada polna radosti prisrčno pismo z nešetimi poljubi in bi rad cigaret.

Zvečer se mi je pridružil gospod major in me je vljudno spremljal. Govoril je jako fino in olikano. Za-

ljubljeno me je gledal in me prisrčno vprašal, kaj mislim zastran vojne. Ampak je moledoval za poljub. Ker mu ga nisem dovolila, se je uprl in šel v kavarno, nesramnost! Dala sem ga poklicati iz kavarne, da sem se poslovila. Čemu živi človek, čemu! Po večerji v kino.

Četrtek. Mama imela strahovite sanje. Ampak se jih ne more več spomniti. Silno jo skrbi in mene tudi. Šla sem k zobozdravniku. Ampak je asistent jako fin in olikan gospod.

Berta mi je čestitala, kako sem videti sveža in mladostna. Ampak sem ji posodila pet kron. Povedala je, da se Niko ženi pri Marinki. Bila sem strahovito

Risal Maksim Gaspari.

žalostna, grozno, in nisem šla h kosilu, preveč sem bila potrta, jedli so koštruna v omaki.

Zvečer me je zopet spremljal gospod major. Bil je jako vljuden, oproščal se je zaradi včerajšnje predrznosti, pri hišnih vratih me je poljubil na usta in se je menil z mamo prav prijateljski poln sočutja, da so me kar zalile solze, ko sem se spomnila Nika in Marinke. Ločil se je s težkim srcem in mi dal škatljo finih bonbonov, čokoladnih z likerjem notri. Kino.

Petek. Frizerju nesla glavo. Opoldne nenadoma prišel poset, kdo? — gospod Niko. Bila sem zelo vzradoščena, da sem po tolikem času zopet deležna sreče, dihati v njegovi bližini. Imela sem sivo domačo

obleko z belimi čipkami in kimona predpasnik in sva se najprej pričkala. Rekla sem, da že ve ampak. On se je opravičeval, da mi je že štirikrat poslal pristrčne pozdrave po papanu. Papa jih seveda ni sporočil; sploh papa! . . . Vprašal me je spoštljivo po občutkih in mi je večkrat poln miline pogledal v temne oči. Ko je šla mama iz sobe, je zelo genljivo govoril o najini pretekli ljubezni, da sem se kar razjokala. On pa je solznih oči me pritisnil na svoje moške prsi in me je dvakrat poljubil, jaz pa njega dvakrat, da sva zelo zadovoljna. Mama mu je postregla s kavnim likerjem, strahovito mu je ugajal, grozno, in prosil za recept. Rekel je, da še ni vseh dni konec. O, da bi bilo res!

Imela sem jako nemirno spanje. Sanjalo se mi je o Niku, pa tudi o Vladu. Potila sem se.

Sobota. Puf-Rudiju sem poslala svojo fotografijo. Pisal mi je in me strahovito prosil zanjo, grozno. In za cigarete. Mama nič ne ve.

Slabe sem volje. Šla sem na pokopališče, pa nisem nikogar srečala, nesramnost! Mrtvi so srečni!!! - - -!

Popoldne na izprehodu koga sem naletela? Svojega finega kavalirja Dušana. Še ni odšel v fronto za dom med bojni grom, pravi, da gre jutri. Bila sem baje jako dražestna, bela in rdeča. Poljubil pa me ni dobro. Ampak se mu je preveč mudilo. Rekel je, da ga kličejo nujna opravila, nazdar! O svet, kako si pust, v žalobi mi tone duša. Zvečer v kino.

Nedelja. Bila sem v cerkvi in sem vroče molila. Imela sem novi slamnik s svilo garniran in z vsem. Pravzaprav ni nov, lanski je panama, toda je preobličen in se lahko reče, da je nov. Splošno in vsi se čudijo, kako se mi podaja. Ljubi Bog v svetih nebesih, na kolenih te prosim, nikar me ne prezri in pozabi! Svetega Antona se sem spomnila z desetico.

Pred cerkvijo je stal Dušan. Ampak še ni šel na fronto za dom med bojni grom. Pravi, da gre jutri in se mu je zelo mudilo, nazdar! Berta je naju jako gledala.

Popoldne smo izleteli proti Savi. Papa ga je imel. O svet, kako si goljufiv, v pisanem cvetju se skriva gad! O, kako je resničen ta rek! Ali sem ga kje brala ali sem si ga sama izmislila? Ampak mama je kupila pet jajec. Vlado je nekoč rekel, da sem včasih ženjalna in da se mi dobro podaja. Zvečer v kino.

Ponedeljek, 7. avgusta 1916. Nesrečen dan! Boli me nos, na koncu nosu se zbira rdeča pika, nesramnost! Sanjalo se mi je, da sta mi izpadla dva zoba. Ampak sanj nisem povedala mami, preveč bi jo skrbelo.

Pisala sem kar v sobi, tudi ob kosilu, jedli so koštruna v omaki, ampak sem bila jako žalostna, da sem točila v srcu bridke solze tudi popoldne in sem poslala Ano na skrivaj po safalade za eno krono, —

ti moj ljubi Bog v svetih nebesih, kako malo je je bilo, pozna se vojna! Včasih se je prihajal vsak hip kateri nastavljat pod okno, zdaj ni nikogar več in sem videti zelo otožna, če se pogledam v ogledalo, zlasti s črno pentljo v laseh. Pred desetimi leti je bilo drugače. Čas leti z orjaškimi koraki. Ampak nos me skrbi resnično.

Nič pošte, nič vesti.

Popoldne me je prišla obiskat Berta in sva govorili vsakdanje reči o Gorici in vojni, jaz sem žalostno poslušala, tako sem bila pobita in mi je bilo hudo pri srcu, da sem šla z vzdihom v posteljo in sem takoj zaspala. V kino nisem šla zaradi nosa.

Torek. Danes je torek.

Sreda. Danes je sreda, ampak zame ni nič veselja pod milim nebom. Pika na nosu rase večja in me skeli, da se pero upira papirju, in sem jokala vroče solze, gledala se v zrcalo in posrebalna dve skodelici čokolade.

Papa se muza mojemu nosu, to me žali v dno duše, ne maram ga več videti. H kosilu sem vendar šla, jedli smo prekajeno meso z zeljem in sem bila v svojem srcu zelo žalostna.

Prišla je Berta, strahovito sem se ji smilila, grozno, zaradi nosu. Ampak je potrebovala še pet kron. Povedala je, da pozna Dušana, da je oženjen. Jaz sem bila pa in sem rekla, da že vem, da je oženjen.

Zunaj pod oknom rožlja Niko in se vljudno klanja, jaz pa sedim tu notri s svojim nosom. Ljubi moj Bog v svetih nebesih, usmili se me, odpusti mi, če sem te žalila danes, ko sem poljubljala pisma od Vlada, ampak od Puf-Rudija tudi.

Četrtek. Puf-Rudi ujet!

Moja fotografija prišla nazaj!

Cigarete pa ne!

Nesramnost!

Žalostna sem za smrt, iz pike na nosu se mi napravlja mozol. Papa je hinavec, vem, da se mu zdi dobro, če prav skriva. Sploh papa . . . Gonil me je iz postelje in sem bila zvečer tako huda, jako in zelo, da sem bila še drugo jutro.

Petek. Vlado padel pri Gorici! Nesramnost! Papa je prinesel novico. Mozol na nosu velik kakor leča; nebo, zakaj si me zapustilo! Bojim se, da shujšam.

Sobota. Niko se jutri poroči! Jaz pa že šest dni doma in ne morem niti v kavarno, niti v kino. O! — — —

* * *

Tu neha dnevnik, vojni dnevnik mlade dame. Da, vojna, nakazna vojna, koliko rodiš gorja na svetu!

V spominu ste mi vroči, lepi dnevi avgusta, v spominu si mi Gorica, nevesta naša cvetoča, s srcem

zasnubljena, pa onih lepih vročih dni s silo ugrabljena.

Ugrabil te je hajduk.

Strašen je bil tvoj pir. Godci kakor s sodnega dne, ples kakor v peklu, tvoja postelj sip in kri. Tvoji svatje razpršeni, razgnana tvoja mila družina, razgnani tvoji ljubi sosedje — vsi brez krova in kruha. Izgubili so vse, dobili le novo ime, ki ga jih je sram: begunci. Tako bi se mučenik sramoval mučeniške glorijske.

To je bilo onih lepih vročih dni, ko se je pisal ta dnevnik. Strašno si vladala, vojna nakazen!

O! — In nisi niti prizanašala srcu mlade dame, nežnega bitja, cvetke človeštva, prijazne zvezde vodnice v pustinji tega življenja.

V knjigarni.

— Prosim knjigo „Pot do hitrega bogastva“.

= „Tu izvolite.“

— „Hvala, in koj mi pridenite žepno izdajo kazenskega zakonika.“

O pravem času.

Mati: Veste, gospod Adolf, oni mesec sem plačala šivilji 3000 K za obleko vaše neveste . . .

Ženin (zase): Tako? Potemtakem bo bolje, če vzamem šiviljo.

V zamišljenosti.

— Gospod zdravnik, ali ste si sedaj na jasnem, kakšno bolezen imam?

= Da, to je prebito zamotan slučaj. S sigurnostjo vam bom mogel povedati šele po vaši raztelesi!

Iz šole.

Učitelj: Kaj je republika?

Učenec: Republika je monarhija, ki je izgubila glavo.

Vprašanje.

Čemu odgovarjajo ministri na interpelacije tako neradi?

Řavnajo se po načelu: Molk je zlato, in zlata potrebujemo v Avstriji v sedanjih časih veliko, veliko . . .

Ferdo Plemič:

O kroni iz bron.

Kralj devete dežele Sulfurij XIII. je klel, in prav je imel, da je klel. Prvič je bil še mlad, in mladi ljudje radi malce pokolnejo, drugič pa je imel povoda več negoli obilo, da je klel.

Kako se mi smili mlada dama! Revica, sirotica! Eden oženjen, eden zaročen, eden ujet, eden ubit — ona pa s kazečim mozoljem na koncu ljubkega nosička! Srce človeško, iz nosorogove kože si ustvarjeno, da prenašaš tolikanj gorja in ne počiš! — — —

O! O! O! — — —

Vojni dnevnik mlade dame me vendarle bolj razburja, nego sem mislil. Če čutim, kako mi stopa vročina v noge — bojim se za spanje.

Pa saj ne vem . . . in se morebiti razburjam brez potrebe in stvar ne bo tako resna. In se mlada dama morebiti zopet potolaži. Oziroma jo potolažijo drugi. Vojna vzame, vojna da . . .

In zoper mozole je maža.

Pridni Janezek in hudobni Mihec.

Risal Maksim Gaspari.

Janezek: „Ne menjam ne! Tvoja Ilirija je iz papirja in se že sedaj podira, moja Jugoslavija je pa trdna kot skala!“

se je imel po tradiciji svojega dvora vdeležiti on, Sulfurij XIII. Pri tem svečanostnem obhodu bi se moral pokazati strmečim radovednežem v vsem svojem blesku, z mečem opasan, s težkim dolgim plaščem na ramah, s krono na glavi... Da, s krono! In ravno zato je klel.

Ko se je bil namreč spomnil krone, je poklical svojega zakladnika, magistra Pafnucija Frumencija ter mu dejal:

„Pafnucij Frumencij, vzemi ključe in pojdiva v zakladnico.“ Magister je vzel ključe in šla sta preko treh stopnic v podzemeljsko klet. Tu je zakladnik odklenil troje zaporednih vrat, hrastova, potem železna, slednjič jeklena, vsaka s tremi različnimi ključi. Nato sta vstopila v klet ter stopila do ogromnega zaboja. Zakladnik je zopet zarožljaj s ključi ter odklenil troje duric obsežne skrinje, ene hrastove, druge železne, slednje jeklene. In sedaj je kralj Sulfurij XIII. vteknil nos v skrinjo, potem je pogledal zakladnika takole sumljivo po strani kakor se pogleda cestnarje in defraudante ter dejal:

„Čujte vi,“ (kadar kralju ni bilo kaj pogodu je vsakogar vikal) „čujte vi magister, dali se niste zmotili v skrinji ali kleti?“

„Ne,“ je odvrnil zakladnik suho a samozavestno.

„Meni pa se vse tako zdi. Jeli to krona mojega očeta?“

„Je!“ pritrdi zakladnik resno.

„Ena figa je, pa ne zlata krona mojega rajnega očeta!“ se zadere kralj Sulfurij XIII. na magistra. „Če ste vi že tak — Pafnucij Frumencij, jaz pa še dolgo nisem. Ta zelenkasta mišja past ta, da je mojega očeta zlata krona?“

„Tega nisem trdil, veličanstvo. Dejal sem le, da je vašega očeta krona, kakor jo je rabil slednje čase. Da je malce zelenkasta, pride odtod, ker je iz bron, in da je iz bron, ima svoj povod v tem, ker smo zlato krono iz raznih vzrokov prodali leta 1243., kakor se bere v aktih oddenek 316, številka 78.945, in da...“

„Gobec tiščite, prosim! Da? In s tem strašilom na glavi naj jutri grem za procesijo? Dovolite!“

„Krono lahko paž Pulherij še to noč osnaži, da bo svetla kakor iz suhega zlata.“

„Drugače res ne kaže. Presneta... Na, servus, vprvič ko se pokažem s krono na glavi, je ta bronasta. Da bi...! Pojdiva, vi magister. Nu, ali bo? Kaj pa zaklepate za hudiča zopet? Ha, ha, ha! Na servus, troje vrat, troje duric, osemnajst ključev... Ali, za božjo voljo, ali so še pametni ljudje na svetu, vi magister?“

„Po odstavku 716 hišnega reda iz leta 1120. in po odstavku 1309 dvorskega reda iz leta 1178. sem primoran vestno zaklepati...“

„Ono mišnico? Čujte Pafnucij Frumencij, kdo vam je dal to lepo ime?“

„Ne vem, takrat sem bil še takorekoč sesalec.“

„Kdor vam ga je dal, vrl človek je bil, in prav je storil, da vam je izbral ravno to ime.“

„Zdaj pa glejte, da se bo krona do jutri lesketala, da bo kaj. Če ne, pri moji... Sicer pa zbogom.“

In šel je kralj v svoje sobane in še dolgo klel, potem je sladko zaspal. Zdaj pa je začel kleti paž Pulherij, ki je moral bronasto krono snažiti in jo je snažil vso noč, dokler si ni pokvaril svojih nežnih prstkov.

Drugega jutra na vse zgodaj je že stal kralj Sulfurij XIII. v vsem blesku svoje kraljevske oprave sredi velike dvorane, krog njega pa so stali njegovi dvorniki, vitezi in druga gospoda,

„Torej kaj je s krono?“ reče slednjič kralj.

Takoj prihiti paž Pulherij ter prinese na svileni, zlatotkani blazini lepo osnaženo krono. Pogleda jo kralj po strani pa reče:

„Če že ni drugače, pa naj bo. Ali, ali, kaj vidim sedaj! Ta krona nima niti enega bisera vdelanega. Kako pa se bo dostojno blestela? Nak, na glavo je ne denem!“

Dvorniki in vitezi in druga gospoda so ostali nemi, ker pomoči niso vedeli.

„Ali veličanstvo, brez krone ne morete v procesijo. Kaj bo narod dejal. Za božjo voljo!“ ugovarjajo.

„Take brez biserov ne maram. Požvižgam nanjo. Taki se takoj vidi, da ni prava. Prosim vas to bi bil škandal, če se to zve,“ reče kralj trdo.

In dvorniki in vitezi in druga gospoda zopet niso vedeli svetovati.

Tedaj se oglasi Urh Žitar, župan podvetrovske občine, ki je bil tudi med povabljeni, ali že bolj v zadnjih vrstah odličnih mož. Oglasi se Urh Žitar, odhrka se in reče: „Jaz bi že vedel za dober svet, ampak če ne zamerijo, takole bi sodil po svoji kmečki pameti.“

„Govori, Urh!“ reče kralj.

Krona res nima biserov, ali to nič ne de. Preden pridemo v mesto in stopimo v procesijo, ni treba drugega, nego da pomočimo krono v morje. Kaplje, ki bodo na nji obvisle, bodo lepše blestele negoli pravi biseri.“

„Prav govoriš Urh,“ pritrdi kralj, „tako bomo storili. Gospoda, pojdimo.“

In šli so iz grada doli v veličastnem sprevodu. Krasno je bilo jutro, da ga je moralo biti srce veselo. Solnce se je vpiralo v lesketajočo se morsko gladino in razsipali so se demantni biseri po tisočerihi lahnih valčkih, tu se dvigali in živo lesketali v oslepujoči belini, tam se potapljali ter rumenkasto zeleno lomili doli v globočino, odmirali in se vnovič porajali. In od morja je zadehtelo po slani vodi tako sveže, da so se ljudem napenjale mišice, kakor da bi se pogrezale v hladno morsko kopelj.

Priloga Kurentu.

Leto I.

V Ljubljani, dne 16. novembra 1918.

Štev. 8.

„Da se razumemo.“

Nekoliko odgovora g. I. Vesenjaku.

Iz Vaše včerajšnje notice v „Slovincu“ vidim, da se Vam gre le za osebnosti. Ker sem v „Slov. Narodu“ navedel, da imajo kulturni delavci ravnotako pravico v eminentno narodni zadevi kakor je združenje s Srbijo povedati svoje mnenje, imenujete to mojo izjavo „vsebinsko jalovo in domišljavo, stvarno pa brezpredmetno“ ter zavijate vse zgolj in edinole na osebno stran. Tu se zrcali Vaše svetohlinstvo, da Vam ni za stvar temveč le za osebne spletke.

Res je, da sem pred letom zamenjal tiskarno in dobil nekaj doplačila. To je bila čisto zasebna kupčijska zadeva, ki nikogar nič ne briga, najmanj pa Vas g. Vesenjaku. S tem nisem napravil nobenega izdajstva, nisem prodal svojih nazorov in nisem spremenil svojega političnega mišljenja in le prismojen fanatik in zloben človek mi more radi te zasebne kupčijske zadeve podtikati in očitati politično umazanost.

V pogajanjih z dr. Šušteršičevo frakcijo sem takrat sproti dnevno lojalno informiral napredne in S. L. S. kroge. Vsi so mi svetovali, naj prodam tiskarno, kajti dr. Šušteršič je itak politično mrtev. Odločitev sem končno prepustil g. S. L. S. — Krekovicem — in ti so imeli sejo v Zadružni Zvezi ter so mi sporočili, da naj le prodam tiskarno. Odlični slovenski razsodni možje, so mi svetovali, naj tiskarno prodam, sicer bi se mi „moralo s krampom na glavi puščati.“ — „Bolj ko ga bode te oskubli, bolje bo,“ tako so mi prigovarjali ljudje, ki so gotovo toliko čisti in brihtni kot g. Vesenjaku. In danes lahko uvidi vsak, da so prav imeli. Šušteršič je bil že tako ali tako izgubljen.

Da pa nisem bil nikoli Šušteršijanc, je dokaz vse moje delovanje in tudi vse številke — „Kurenta“. S tem, da je „Kurent“ Šušteršiča in njegove ljudi smešil pred vsem svetom, je mnogo pripomogel k njih pogubi, kajti že star rek pravi, kdor je osmešen, ta je izgubljen.

Pripravljen sem pred vsakim narodnim forumom se zagovarjati, ker hranim zapiske iz tistih dni. Torej g. Vesenjaku prosim, kar Vi sestavite narodno čisto razsodišče, jaz se mu podvržem.

Poglediva pa še, zakaj ste me napadli. Edino le, ker se Vam je zdela prilika ugodna, pokazati svetu Vaše „čisto“ narodnjaštvo ter pokazati s prstom; „takile so, a mi smo drugačni, mi smo čisti — sveti.“ To je jedro Vaših napadov na me, na dr. Trillerja in dr. Zarnika, vse druge Vaše fraze so le svetohlinstvo. Povod pa je bil sledeči: Dne 22. t. m. so bili kulturni delavci povabljeni v prostore Slov. Matice, kjer so podpisali znano izjavo, da so za takojšnje združenje

s Srbijo. Ker sem bil po dveh gospodih celo osebno povabljen, sem se udeležil sestanka. O predloženi izjavi se je vnela debata, ker je g. L.*) predlagal, da se izjava naj ne podpiše, „ker kaj nas brigajo Srbi, Srbija bo itak razpadla, ker se širi tudi tam boljševizem in če podpišemo slov. kulturni delavci, da smo za zjedinenje s Srbijo, se le blamiramo.“ Da je na taka izvajanja nastalo splošno ogorčenje in da sem bil tudi jaz ogorčen, je samoobsebi umljivo. Predlagal sem torej, naj se predložena izjava še enkrat prečita in kdor je za njo, naj jo podpiše in kdor ne, naj pusti. In moj predlog je obveljal. — To je torej moj „greh“ in zaradi tega je udaril g. Vesenjaku z loparjem po meni.

Prav imate g. Vesenjaku, da smejo v javnosti nastopati le narodno čisti možje. Če je kdaj kdo s političnim nasprotnikom napravil kako kupčijo, pri tem pa ostal značaj in ni prodal tudi svojega političnega prepričanja, to gotovo ni greh, ker potem bi se pač nehala vsa kupčija in ves promet, če bi šlo po Vašem sedanjem „svetem“ ogorčenju. G. Vesenjaku, nisem še pozabil, da ste bili nekda dolgo let vnet pristaš dr. Ploja, da ste pa potem, ko je jela dr. Plojeva zvezda ugaševati, presedlali ter postali klerikalec. Še so pričeli, ki vedo o tistih zahrbtnih posvetovanjih v samostanu v Ptuju, ko Vas je poslal dr. Ploj agitirat za se, a Vi ste šli in ga pustili — na cedilu. Kaj se vse ne zgodi za borno suplentsko službico?!

G. profesor svoje politično prepričanje prodati, to je greh. Taki ljudje so politično umazani ter ne sodijo v javnost.

G. profesor podobni niste le don Kišotu, ki se bojuje z namišljenim sovražnikom temveč ves vaš članek, ves vaš način, kaže, da ste Vi taki, kakor očitata meni in krogom J. D. S. Ves vaš članek so ne le — da rabim vaše besede — „neumestna podtikanja in sumničenja — in ker vlačite v javnost reči, ki jih ne razumete, oz. razumeti nečete, je Vaš članek zlobnost „razplamteti zopet stare strankarske orgije, ker še preveč ljubite stare strankarske manire boja.“

Spoštujem profesorski stan, a na eno Vas, gosp. Vesenjaku, moram opozoriti. Da je nemški narod propadel, imajo največji delež na tem, ošabni nemški profesorji, ki so v svoji prenapihnenosti zastrupljevali ne le nemško mladino temveč tudi nemško javnost ter delali zdražbo. In takih fanatičnih profesorjev v slovenski politiki varuj nas o Gospod; s pravimi klerikalci se bomo že sporazumeli.

Anton Peček.

*) Ki je pristaš V. L. S.

Misli.

V avstrijskem parlamentu sedijo poslanci, ki pri sejah odprejo usta samo — kadar se jim zdeha.

*

Kdor hodi ravno pot, ne bo prišel visoko; za to je treba, da človek frči ali da se plazi.

Širokoustnež.

„Ali vaš sinko že obiskuje šolo?“

— „Kaj vam ne pride na misel! Šola obiskuje mojega sinka — saj ima tri domače učitelje.“

Iz aprovizacije.

Ljubljanski pametniki so o priliki ljudske govornice o pičlem razdeljevanju masti izjavili samozavestno, da pomanjkanja masti niso krivi niti kmetje niti prometne ovire, ampak edino le prašiči. (Kateri prašiči in kje? Izjava ni točna!)

BALKAN trgovska, špedicijska in
komisijska deln. družba

Podružnica v Ljubljani. — Akcijska glavnic K 1.500.000.

Špedicija vsakega blaga. — Vskladiščenje. — Zaccarinanja. — Reekspedicija. — Prevažanje pohištva.

Lastnica I. ljubljanskega skladišča

KRISPER & TOMAŽIČ

Direktna zveza s progo južne železnice. - Tel. št. 100.

Učencova
sprejme
Zvezna tiskarna

v Ljubljani, Stari trg št. 19.

MAJNEZE ROZARICE
IN BARVA

BARVA
ZAVRATA
ZAVRATA
ZAVRATA

Feliks Potočnik

Šelenburgova ul. 6, I. nadstr.

Modni atelje za dame in gospode.

Istotam se obračajo in moderni-
zirajo obleke za dame in gospode
:: po najnovejši modi. ::

KINO IDEAL
se priporoča p. n. občinstvu.

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo
v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Stalna zaloga poljedelskih strojev:
motorjev, mlatilnic, viteljev, slamo- in repo-
reznic, brzoparilnikov, plugov,
bran, čistilnikov itd.

Prodaja:
umetnih gnojil, kolonijalnega in specerij-
skega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga:
travnih in deteljnih semen, pese, korenja, repe.

Zaloga:
pristnega domačega in gorskega
vina, žganja itd.

Lastna izdelovalnica in prekajevalnica
klobas. — Lastna zeljarna.

Hm, tako . . .

*Tujec v moderni umetniški razstavi (strežaju): Po-
vejte mi, za božjo voljo, kakšne slike pa so to! Človek
motri, pa ne razmotri, kaj predstavljajo.*

Strežaj: Da, kdo bi sicer kupil katalog?

Potegnil ga je.

*Brivec: „Ali ste že čuli, gospod Kukec, včeraj
popoldne so vsi uradniki ljublj. magistrata zapustili
službo?!“*

*Kukec: Ježeš, nemogoče! Česa ne poveste? Da,
čemu neki?“*

*Brivec: „No, enostavno, ker so bile uradne ure
pri kraju.“*

Priporočamo edino slovensko tvrdko

Jos. Petelinc v Ljubljani

Sv. Petra nasip šte. 7.

za vodo 3. hiša levo, za šivalne stroje in njih posamezne
dele, olje in igle. — Potrebščine za šivilje in krojače, kakor
tudi družega galanterijskega blaga. — Šivalni stroji vseh si-
stemov in oprem za rodbinsko in obrtno rabo vedno v zalogi.

Večletno jamstvo!

Vizitke

elegantne in po ceni natisne

Zvezna tiskarna

v Ljubljani, Stari trg 19

UMETNIŠKE RAZGLEDNICE

PISEMSKI PAPIR

ŠOLSKE POTREBŠČINE

MARIJA TIČAR, LJUBLJANA

Domača semena

suhe gobe in druge pridelke
kupi trgovina s semeni
SEVER & KOMP., preje
Peter Lassnik, Ljubljana
Marijin trg.

Nasproti glavne
pošte

Zlatnina - ure - srebrnina
F. Čuden Sin
nasproti glavne pošte v Ljubljani
Prijazna postrežba.

Jadranska banka

Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica: K 20,000.000.—.

Rezerve: okrog K 4,000.000.—.

CENTRALA: Trst.

PODRUŽNICE: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Matković,
Opatija, Spljet, Šibenik, Zader.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po
čistih 4%.

Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnej-
šemu obrestovanju.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne
papirje itd. in srečke c. kr. razredne loterije.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in
inozemstva.

DAJE PREDUJME: Na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA. Telefon šte. 257.

Iz modernega slovstva.

Zunaj je ležala noč, črna in brezgibna, noč zlobe in prevar. Soparica, ki je trepetala preko zemlje, je izpila ves bolni mestni zrak ter se je vsesala v sleherni atom. V literatovem kabinetu je bilo zatohlo kakor v brezračni grobnici. Po stenicah je bil duh in po steničnem prašku. Ta noč, noč zlobe in prevar, se je vsesala vanje, zažrla se v njih duše kakor strupena pijavka.

Iz nekega leposlovnega lista citiral

Tone Krempelj.

Borojevičev vzdih.

Malo pred pivsko polomijo je Borojevič tako-le vzdihnil.

„Ko smo vkorakali v Italijo, smo našli 600.000 glav živine, a sedaj smo — brez glave.“ I. D.

Priporočamo sledeče knjige:

Dr. Ivan Lah: „Dore“. Povest slovenskega dečka iz sedanje vojne. Cena vez. K 3·50

Milan Pugač: „Mimo ciljev“. Novele. Vez. K 4·50

Cvetko Golar: „Kmečke povesti“. Sedem zanimivih povesti iz kmečkega življenja. Vez. K 4·50

Jakob Dolinar: „Iz devete dežele“. Predpustna igra o naprednem carju in parlamentu. Broš. K —·60

Mrs. Hungersdorf: „Snaha“. Roman irske deklice iz najvišjih krogov angleške aristokracije. Broš. K 3·—

Anton Pesek: „Slepa ljubezen“. Ljudska igra s petjem v petih dejanjih. Broš. K 2·—

A. Sirowyja in A. F. Herd: „Nauk o serviranju“. Pomožna knjiga za praktični in teoretični pouk na nadaljevalnih šolah gostilničarske in hotelske obrti in za samouke. Vez. K 8·50

Manica Komanova: „Šopek samotarke“. Zbirka novel. Cena broširani knjigi K 3·20, vez. K 4·60

Azov in Teffi: „Humoreske“. Zbirka ruskih humoresk, satir in grotesk. Cena br. K 3·—, vez. K 4·50

Abdītus: „Problemi malega naroda“. Cena K 2·—

„Kurentov album“. Humoristični almanah s slikami K 4·20

Pošiljamo te knjige našim naročnikom poštne prosto, če se denar naprej pošlje. Povzete stane 82 vinarjev in je torej najbolje, če pošljete denar za knjige naprej.

Na vojne pošte pošiljamo knjige le, če se denar v naprej pošlje, ker poštne povzete vojne pošte ne sprejemajo.

Naročite vojakom knjige, *dobra knjiga je najboljši prijatelj!* Pošljite denar in naznanite naslov, komu in katere knjige naj pošljemo.

Zvezna tiskarna v Ljubljani

ČAS JE ŽE SEDAJ
da si nabavite pravočasno
kot najbolj primerno

božično darilo

še pravo izvrstno dišeče
toaletno milo vseh vrst
pri firmi Milan Hočevar,
Sv. Petra cesta šte. 28

MLEKARSKA ZVEZA

kupi po najvišji dovoljeni ceni vsako množino mleka pod najugodnejšimi dobavnimi pogoji. Na željo preskrbi dobaviteljem mleka različno drugo v gospodinjstvu in gospodarstvu potrebno blago in ga za mleko tudi zamenja.

Dalje ima Mlekarska Zveza v zalogi vse mlekarske potrebščine, kakor tudi različne inozemske izdelke, zlasti razne vrste sira po primerni ceni.

Očaran gleda kralj Sulfurij na ta prizor, potem stopi do obrežja in pogrezne bronasto krono v morske valove ter si jo nato posadi na glavo.

Procesija je izborna izpadla. Stari kronisti ne vedo, kako bi prehvalili sijaj kraljevega dvora, ter osebito omenjajo krasno kraljevo krono, posuto s tisočerimi drobnimi demanti, ki so tako blesteli, da je ljudem kar vid jemalo. „Kakor naše morje ob prvem poljubu jutranje zore, tako se je lesketala kraljeva dragocena krona,“ dostavlja opat Berengar dobesedno v kroniki svojega samostana.

Zadovoljen s svojim nastopom se je vrnil kralj Sulfurij XIII. v svoj grad. In tamkaj sede truden v stolico in si sname krono z glave. In pogleda jo bolje.

In glej, kaj je zapazilo njegovo oko! Morske kaplje

na kroni so se bile v dnevni vročini izpremenile v solne kristale. Zamišljeno ogleduje kralj svojo bronasto krono, potem pokliče:

„Kmet Urh! Kaj je to na kroni? Sol?“

„Ampak če ne zamerijo, to je res sol,“ pritrdi Urh.

Kralj pa reče:

„Kmet Urh, ti si mi danes podal dober nauk, zato imaš bokal najboljšega na dobrem pri meni. Magister Pafnucij Frumencij, nesite krono v zakladnico. Tokrat jo pa dobro zaklenite, ker več je vredna negoli zlata. Drži se je namreč dober nauk, da, celo dva.“

In zgodilo se je tako.

A ti, jeli si ta dva nauka izluščil iz moje pravljice?

Pred sodiščem.

Sodnik: *Koliko ste stari, Miljuša?*

Miljuša (stara devica): *Tudi če bi vam povedala, gospod sodnik, bi mi vendar ne verjeli.*

*

Sodnik: *Priča X, videli ste, kako je obtoženec udaril vašega prijatelja po glavi?*

Priča X: *Prosim, videl nisem, slišal pa sem; tako vošlo je zabobnelo.*

Prijazen nagovor.

Zagovornik: *Gospodje porotniki! Eden izmed vas je bolj neumen ko drugi, vendar — —*

Predsednik: *Gospod zagovornik!!!*

Zagovornik: *Gospodje porotniki! Eden izmed vas je bolj neumen ko drugi, vendar kljub temu se hočem pobratiti z vami! S temi besedami je stopil obtoženec, kakor ste razvideli iz spisov, v gostilno pri „Japoncu“...*

Temeljna resnica.

Če bi svoje perilo menjal tolikrat kakor svoje prepričanje, bi bil marsikateri človek najčistejši politik.

Klepetavi otrok.

Zinka: *Stric, ali imaš ti žulje na kolenih?*

Stric (začuden): *„Odkod to bedasto vprašanje?“*

Zinka: *Menila sem zategadelj tako, ker je papa že tolikokrat rekel, da si se le s klečeplaztvom povzpел tako visoko.*

Ob čitanju Sv. pisma.

Ce bi takrat, ko se je izvršil prvi bratomor, eksistirala policija, ali bi tudi tistikrat ne našla Kajana . . . ?

Ni se prav izrazil.

— *Profesor Globogled piše menda knjigo „O javni varnosti“?*

— *Ne mislite mar „O javni nevarnosti?“*

Udrtič:

Mojster in učenec.

Drama.

Osebe: Režiser Ježek.

Slavko Mladič } učenca.

Zdravko Sladič }

Janez Vrana, vesela oseba.

Godi se danes in blizu nas.

Ježek: *Predvsem pa ne pozabita, da je treba z glasom rasti in padati kakor orkan v pralesu, kakor morski vihar. Včasih tiho, tiho kakor čebelica in potem gromovito, da se trese hiša in obliva zona poslušalce.*

Na primer: *In kadar mu stopiš nasproti, potegni meč in mu ga porini v srce! Ponovite!*

Slavko (ponovi): *In kadar mu stopiš nasproti, potegni meč in mu ga porini v srce!*

Ježek: *Ni bilo prav! Še vi!*

Zdravko (ponovi).

Ježek: *To je eklatantna primera, kako se ne sme govoriti. Poslušajta! Najprej tiho: Kadar mu stopiš nasproti, tako tiho in sladko, kakor bi lizal med. In potem zagrmite, kakor da se je zadrla zver v me-nažeriji.*

Janez Vrana: Pa tudi ni vseeno, ali kakor medved ali kakor tigar. To morate duhati.

Slavko: In če sem nahoden?

Zdravko: In če kiham?

Janez Vrana: Potem imate špansko in igra ni prava, ker ne morete biti ne lev, ne tigar.

Ježek: Tiho, Vrana, bom že jaz povedal. — Torej to je prvo. In pri tem pazite zlasti na to, da vaju publika ne razume. Najprej tiho in potem divje! Publika mora videti in slišati samo igralca oziroma njegovo grmenje. Bog ne daj, da bi razumela pisatelja, zakaj nazadnje pride pisatelj do veljave. Publika mora videti sladko drhtenje umirajočega junaka in strašni grom njegove ekstaze. Na primer: Ljuba moja, jaz te ljubim, tako te ljubim, da bi pojedel tvoje srce za večerjo. Drugače umrem! — To je zopet nov eklantan primer. Ničesar brez efekta, ničesar brez patosa! To je alfa in omega igralske umetnosti.

Slavko: Strašno je to učen. Ampak upam, da se mi posreči.

Zdravko: Tudi jaz upam. Hodil bom v menažerije in poslušal medvede.

Janez Vrana: Ampak lačen želodec je tudi koristno poslušati, čeprav ni prijetno.

Ježek: In nadalje, kar se tiče agiranja. Sujta z rokami na levo in desno, divjajta in se zvijajta, kakor bi imela krče v želodcu. Tulita in bruhajta pene. To ugaja občinstvu, to je famozno. Poizkusita, če se znata zvijati.

Slavko in Zdravko (se zvijata).

Janez Vrana: To jima gre od rok. Mogoče sta pa bila pri cirkusu.

Ježek: In tudi ne pozabita na primerno masko. Odgovarjati mora razpoloženju. Ako si salonski junak, se mora pomada kar cediti s tebe, razbojnik mora imeti masko divjega moža, morske pošasti ali grobne prikazni. Čakajta vama bom pokazal. (Odide.)

Slavko: To se pravi, to je umetnost.

Zdravko: Že vidim, da bom velik umetnik.

Janez Vrana: Ha-ha! To bomo mi videli.

Ježek (se vrne v strašni maski in zatuli): Hu-hu! Belcebub je v mojih kosteh!

Slavko: Oh, na pomoč! (Pade in omedli.)

Zdravko: Pomagajte, dobri kristjani. (Pade in omedli.)

Janez Vrana: Mladiča imata slabe živce, ali pa sta še tešča.

Ježek: Umetnost je težka stvar. Počakajmo, da prideta k sebi.

Slavko in Zdravko (vzdihujeta in se slednjic zavesta).

Janez Vrana: Le pokonci ljubčka. To je šele začetek.

Slavko in Zdravko (vstaneta): Hu-hu! Hu-hu! (Zakričita blazna in raztrgata Ježka.)

Janez Vrana: Umetnost je lepa stvar in pravi umetnik jo plača z življenjem, kakor nas uči najnovejši slučaj. Jaz grem „k fajmoštru“ na liter vina.

Slavko in Zdravko (odtulita s krvavimi rokami): Hu-hu!

(Godba zaigra: Ne boš komisa jedel več. Zastor pada slovesno in veličastno.)

— Konec. —

Manica:

Vprašanja — odgovori.

Zakaj pa „Resnica“
že v miru počiva?
Zato ker je bila
čez meró — lažnjiva!

Od naše vlade dobrega
kaj Nemci so dobili?
Pač to, da so se vsi čez noč
slovenski naučili.

Kateri stroj prišel v okom
je vsej svetovni krizi?
To menda je — pisalni stroj
na Wilsonovi mizi.

Anton Gaspari:

Tri pege.

Brivski pomočnik Ante je drugič zaljubljen. Prva njegova ljubezen, ki je bila takrat najnesrečnejša na svetu, je vzcvetela v maju ter vzvenela oktobra istega leta. Srci obeh sta krvaveli. Maša je v treh dneh osolzila pol tucata robcev, Ante je do Vseh Svetih potrgal na tamburici sedem strun. Letos je Maša zaročena z doktorjem in vplivnim politikom Bečajem in Ante — je drugič zaljubljen.

Ante je dvajsetleten, pritličien, temnopleč fant. Na obrazu mu poje zadovoljnost, v očeh žvižga brezskrbnost, za sivim klobukom kroži ponosni krivec. Nosi športno obleko, volnene dokolenke in umazano-rjave čevlje. Brije se vsak dan, večkrat si pred zrcalom popravi spentljano kravato ter počese dolge svetle lase nazaj do temena.

Oče Olge, ki Anteta obožuje, je profesor Krtačka.

Sivi lasje, viseči čez ušesa, pričajo o njega učenosti, skozi naočnike srpo zre nepodkupljiva strogost. Na izprehodih ga spremlja pes Dečko natanko trideset korakov pred njim, noseč zadnji del telesa z lepo zavahanim repom nekoliko v levo stran. Če profesor postoji, se Dečko ozre, pomenljivo zasuka glavo nakvišku ter počaka. Dobro znamenje zanj, če profesor potegne z razprto roko skozi lasé: uganka je rešena, dvomi so se razpršili, svet stoji zopet na trdnih temeljih, nesreča je srečno mimo.

Sveže pomladno jutro se zaljubljeno ozira skozi ozka vrata brivnice. Čakajoč gostov se Ante že pol ure nepremično opazuje v zrcalu. Ugaja mu široki obraz z izrazitimi uhlji, ponosen je na svoje pravokotne temnordeče ustne. Zdi se mu, da obdaja to krasno glavo zlat venec, ki že sam pomore do zmag na polju ljubavnih izvidnih izpadov. Zadovoljen vstane, ozre se še enkrat, si pomane roke ter pošepeče: „Olga, kako si srečna, da si mene našla!“ S stene sname tamburico, sede za zagrinjalo in začne visoko, s tresočim se glasom: Brez tebe draga — — — V takih trenutkih Ante pozabi na ves svet, slep postane tudi za najbližjo okolico: poje kot slavec, strune mu pod gibkimi prsti jočejo. Poslušalcu se zdi, da prihaja od nekod hrepenenje, toda ne s tihi mi, nerazrešenimi željami, temveč v glasni, pijani gotovosti, ki konča v razposajenem ritmu: Ti si, Olga, moja, moja, moja — — —

Ko Ante z iztegnjenim vratom žvižgajoče poje zadnje takte genljive pesmi, vstopi počasi in previdno profesor Krtačka. Ante ga ne čuje, začne znova, mehko koprneče, da se mu srce taja: Za jedan poljub . . . Profesor se ne zmeni za petje, zamišljeno obesi klobuk, z razprto roko potegne skozi lasé, sede v naslanjač ter potrpežljivo čaka. Čelo mu leze v gube: razmišlja o repetentu Strgulji, ki je talentiran fant, pa zanikern, povrhu tudi zaljubljen — zaljubljene ljudi pa Krtačka že od nekdaj črti. Ante prepeva.

„Hej,“ se zdrami profesor. „Čakam!“

Ante pričinja s podvojenim navdušenjem prvo kitico.

„Za Boga,“ se profesor skoro razjezi, potrpežljivo pa pristavi: „Saj ste vendar v prvi vrsti brivski pomočnik! . . .“

Tamburica cvili pod jakimi udarci.

„No, sicer pa ni bogzna kako lepa ta godba! Moja Olga zna . . .“

Ko izgovarja ime hčere, poje Ante: Ljubiš mene, mene, mene . . . Kričeče poje, s polnim glom, tamburica brenči. Pes Dečko, ki je dozdej mirno ždel pod stolom, sede na zadnji dve nogi, dvigne postrani

Risal Maksim Gaspari.

glavo, odpre gobec, pa tako žalostno protestira, da se hipno orose zrcala. Ante se prestraši, tamburica zagrmí . . . pak — struna odskoči in oplazi tako nesrečno Anteta po nosu, da mu je prvi vrklik: Joj! Z robcem si tišči nos, leze klaverno izza zagrinjala,

Lovi presenečen sapo, ker vidi, da čaka gost že v naslanjaču. Zravna se nekoliko.

„Sluga! Na zdravje! Klanjam se! Obriti, kajne!“

„Vi, oprostite mi, drugič imejte misli pri škarjah in britvah, ne pa pri vaši Olgi! Obrijte me brzo!“

Ante ga gleda užaljen. Ne pozna ga. Dozdaj ga še ni bilo v njegovi brivnici, pa ga tako nahruli. Res, nekoliko je zapel, toda, kaj bi ne vriščal, ko je zunaj tako sladek dan in ona, Olga, tako srčkana, lepša ko sami angeli.

Grof Kozograjski in Izak Abrahamovič.

Risal Maksim Gaspari.

Grof Kozograjski je dal v časopise sledeči oglas: *Iščem spremljevalca na potovanju. Pogoji: Kristjan in perfektno znanje francoskega, angleškega in italijanskega jezika. Dva dni nato se javi pri grofu Kozograjskem žid Izak Abrahamovič., „Prihajam z ozirom na vaš oglas, da rabite spremljevalca na potovanju, gospod grof!“ Grof: „Ali ste kristjan?“ Žid: „To ravno ne, gospod grof, sem bolj židovskega rodu.“ Grof: „Ali znate francoski?“ Žid: „Ne.“ Grof: „Angleški?“ Žid: „Še manj.“ Grof: „Laški?“ Žid: „Še pojma nimam.“ Grof: „Za vruga, kaj pa torej hočete od mene?“ Žid: „Gospod grof, prišel sem vam le povedat, da bi te službe jaz ne mogel sprejeti!“*

„Veste, pravijo, vsak naj ima svoje veselje,“ hiti Ante in skoro davi profesorja z brisačo pod brado. „In mlad človek sem, kdo bi zameril gorki krvi, če časih nekoliko zavre!“

Pomoči čopič v peno; pritisne ga na brado ter drgne z njim na desno in levo. Nos viha, ker ga še peče: Zdi se mu, kakor da struna vedno znova udarja po njem. Profesor se uda usodi, pa mirno diha, le v očeh mu še blišči odsev prejšnjega razburjenja.

„No, in kaj imamo mi na fem klavernem svetu! Poglejte, dan za dnem tu v tej luknji mažem — — da

ni tamburice in nje, moje Olge, bi itak že zdavnaj vse onemelo v meni. Edina zavest v lepo bodočnost, ki se že počasi bliža, me podpira v mojih sklepih, da vztrajam. Sicer pa mislim — dovolite mi to opazko — da tudi vaša mladost ni brez napak!“

Še vedno maže po levi strani, pene se vidno množe, profesorjev obraz počasi izginja v njih.

„Seveda sem bil zaljubljen, prokleta zaljubljen, neumno zaljubljen — zato vas tudi svarim: ostanite pri škarjah in britvah!“

Ante pozablja na svoj posel, gre skozi vrata, maže.

„Ko je pa Olga tako ljubezniva! Tako zlate lase ima, svetlomodne oči in pa nosek, nosek! Veste na vsaki strani noska ima tri pege, ki ji tako lepo pristojajo —“

Profesor se zdrzne. Ante potegne s čopičem po desnem ušesu. Vidi, kako srepo zre njegov gost vanj, čuti očitajoči pogled, nos ga z dvojno silo zapeče. Profesor odpira usta, težko diha, krči pesti. Iz bele pene streljajo globoke oči, nos mu stoji prilepljen sredi obraza. Toliko, da Ante ne zakriči. Opazil je namreč na profesorjevem nosu pege, na vsaki strani tri pege, take pege, kot jih nosi ona, toda večje, mnogo večje. Profesor počasi vstane. Tako si stojita par hipov nasproti: Ante trepetajočih kolen, s čopičem v roki, Krtačka stisnjenih pesti.

„Vi — — vi!“ se utrga iz profesorjevih ust, „Vi — — moja Olgo — — ki mi je punčica v očesu! Ha, le pojte: ti si moja, moja, moja — nikdar je ne dobite, nikdar, ste razumeli?“

Oba težko dihata. Ante blede, prestrašen, Krtačka prekuhan svete jeze.

„Vi, ki niste še ničesar poizkusili na svetu — vi, moje hčer! O bognasvaruj! Kam pridemo!“

Antetu se šibe kolena, glasno požira sline in nekaj jeclja. Dečko lovi pri stolu z odprtim gobcem muho, ki hoče sestiti na njegovo glavo. Na stenski uri odskočijo vratca, prikaže se v njih kukavica, v kolesju zabrenči, zapoje: ku — kuk — — ku — kuk — — — desetkrat. Krtačka skoro okameni. Zamudil je uro, pa še poln obraz pen ima. Jezno potegne brisačo izza ovratnika, se trdo obriše po vsem obrazu, sname klobuk, pa odvihra preklinjajoč. Pes ne more skozi prehitro zaloputnjena vrata, cvili in gleda proseče obupnega Anteta, ki stoji pribit na mestu. Da se maščuje Ante vsaj deloma, odpre vrata, pa brčne psa na sredo ceste. Potem drsa resignirano do naslanjača, kjer se z globokim vzdihom sesede. Pogleda v zrcalo, toda obraz mu je tako izpremenjen, da se ga ustraši. Povesi glavo, žalostno mu je v srcu; v sobi postane mračno, modro zagrinjalo potemni, zunaj pade po tlaku globoka senca, simbol Antetove prihodnosti.

Na katedru v šestem razredu noslja repetent Strgulja in oponaša v umerjenih počasnih gestah Kr-

tačko. Ves razred se grohoče. Na nosu si je napravil z rdečim svinčnikom tri pege, v desnici drži knjigo, z levo maha po zraku ter razlaga! Že stari Slovani... so ljubili gostoljubnost... hm... Profesor Krtača pa divja po ulici sv. Boštjana, v ušesih in po vratu

poln strnjene pene, dočim jo njegov pes s stisnjenim repom tuleč pobira domov, kjer sedi za mizo Olga. Pripogiba se nad ročnim delom, solnce ji skozi okno sveti na tri pege na nosu in nad glavo ji visi — Damoklejev meč! —

Y.:

Spomini ljubljanske punčke.

9. januarja. Ne bi bila mislila, da je tako težavno, priti na svet. Še vsa sem izmučena. Seveda kričim in brcam — najpametneje, kar morem napraviti v takem slučaju. Pri tem se ženska, ki leži poleg mene obnaša tako, kot bi se bila ona rodila, ne jaz. Toliko ke gotovo — v štorkljo ne verujem več — izkušnja človeka izuči.

24. januarja. Razočaranje še zmerom deluje. Papa je sicer danes stopil k moji postelji; ali do kakšne zaupljivosti med nama ni prišlo. Razumljivo. Ampak koncem konca vendar ne moremo biti vsi sami fantki!

10. februarja. Za zapostavljanje se maščujem. Še bolj kričim in brcam, odkar vem, da jih jezi. Da bi se le znala smejati.

27. februarja. Zdi se mi, da se dojka kuja, ta ničvredna babura. Mleko je imelo okus po grogu. Vsa sem še omamljena. Menda me vendarle ne nameravajo v Krtovo deželol?

5. marca. Magdalena mi naj je ime. Grozno lepo! Tristo cucljev, odkod so neki privlekli to ime. Danes je bil krst z običajnim klepetanjem in opravljanjem pri kavi. 6 žlic, 6 vilic, 6 nožev smo dobili — vse seveda nepristno — iz trikronskega bazara. Ta borna družba.

24. marca. Čimdalje lepše. Prišli so gospodje. Jaz, kakopa, stvar njih firbca. Dva negodna cepca sta se ukvarjala z menoj in strmela v mene z brezprimerno predrznostjo. Mama mi ju je predstavila: dva bratranca! Pa kaj šele stari! Mój stric naj bi bil! Na desnici se mu ščepiri zlat prstan. Vščipnil me je v lice, nesramnež, in izkušal me je poljubiti. Če bi zvedela njegova žena! Oj, ti možje!

4. maja. Oni dan sem bila prvič v Tivoliju. Fletno je bilo. Bleščeče solnce in poročniki! Zaboga, življenje je vendar lepo!

7. junija. Rdečica mi dobro pristoja k obrazu. Poizkusila sem z zavesami svojega vozička. Ogledala sem se v nekem oknu. No, človek mora zgodaj vedeti, kaj lepša in vabi!

14. julija. Prvi ponesrečeni beg iz povojev. Škoda, da niso bile pentlje rahleje zvezane. Najrajša bi se obesila (fantu okoli vratu)! Zdaj šele razumem tvoje veselje, bedna Alenčica, ko si zapustila vozo. In tvoja ječa še daleko ni bila tako tesna ko moji povoji!

10. avgusta. Še nobenega zoba nimam. Čudno! In mama ima že tretje zobovje. Poslednje ji je bil podaril papa. Oj, ako bi mi papa podaril en zob. Kako bi ogrizla zdravnika. Ta šušmarski mazač mi vedno vtika prste v usta. Kaj mora človek vse potrpeti, joj!

14. septembra. Cestni tlak — to niso prazne pene! Davi sem se seznanila z njim. V loku sem zletela iz vozička, in lop, z obrazom naravnost v mlako. Na nekem oglu je bilo. Kanonir ji je bil prišel nasproti. Dojki, seveda, se je hotelo po izprembe — in tudi jaz sem jo imela.

10. oktobra. Zopet neznanec. Obiskov ni konca ne kraja... Šele dve leti ima in je že tako prostaški. Ciganče je čimdalje drznejše, ni troha olike. Objeti me je hotel. Pa je na pravo naletel. Mama mu je rekla, da sem njegova nevesta. Da se le ne ureže... Jaz vzamem samo poročnika!

18. novembra. Na vse kriplje se trudijo, da bi shodila. Ne gre. Vselej se zgrudim. Končno jih vendar mine potrpežljivost. Mama je rekla nazadnje, naj pa obsedim. Zaboga — obsedim? Kako je to neki mislila?

14. decembra. Priprave za Sveti večer. Dojke so indiskretni ljudje. Vse zvem. Nebroj lepih reči mi bo prinesel Jezušček, med drugim moža iz lecta. — V ostalem hodim po potu, katerega so začrtale sufražetke; kajti edino ta pot je primerna dojenčkom ženskega spola. Notabene, ako že znajo hoditi, kakor jaz.

Slike v današnji številki žal niso več aktualne. Bile so namenjene za številko pred mesecem dni, a vsled nerednosti pošte, nismo mogli prej dobiti klišejev.

Volk v ovčji koži.

Risal France Podrekar.

Dr. Šušteršič: „No, Johan, kako se mi kaj poda jugoslovanski kalpak?“

Lakaj: „Hm, tako, tako! Zdi se mi pa, da je bila vaša ekselenca takrat veliko bolj junaška, ko je lovila veleizdajalce na vislice.“

Dr. Šušteršič: „Ali misliš, da me v tem pokrivalu ne bodo spoznali?“

Lakaj: „Ne vem, morda bi šlo, če ne bi tako smrdeli po Dunaju. Ti Jugoslovani imajo pa tako prokleta oster nos!“